

STIEF

MANAGEMENT

MARIKE SMILDE

Hoofdstuk 1. Stiefmanagement

Niemand wordt geboren met de diepe wens om ooit onderdeel uit te maken van een stiefgezin, maar soms verloopt het leven zo dat het zich voordoet. Iemand met kinderen gaat scheiden en ontmoet een nieuwe liefde. En iemand anders wordt verliefd op een man of vrouw met kinderen. Of ouders van wie een kind dacht dat ze altijd bij elkaar zouden blijven gaan scheiden en zijn ouders ontmoeten iemand anders. En dan de situatie dat een van beide ouders overlijdt en de overgebleven partner vervolgens zijn leven gaat delen met een nieuwe partner.

Even wat cijfers

Het aantal stiefgezinnen in Nederland is sinds 1998 met bijna 35.000 gestegen tot 150.000 gezinnen in 2007. Van voor 1998 zijn geen cijfers bekend.

In deze stiefgezinnen wonen volgens het CBS ruim 280.000 kinderen.

In werkelijkheid zijn er meer dan 150.000 stiefgezinnen, omdat niet alle soorten stiefgezinnen worden meegenomen in de gebruikte huishoudensstatistiek.

Zo worden stiefgezinnen met kinderen van beide partners niet als stiefgezin geregistreerd, maar als twee eenoudergezinnen in een huis. Bovendien kunnen kinderen niet op twee adressen zijn ingeschreven, ook niet als zij in twee co-oudergezinnen leven met in elk gezin mogelijk een stiefouder.

Volgens eigen onderzoek van Stichting Stiefgezinnen Nederland zijn er inmiddels 200.000 stiefgezinnen.

Circa 200.000 stiefgezinnen met daarbij minimaal 280.000 kinderen, betekent dat er zo'n 680.000 mensen in stiefgezinnen leven: ouders, stiefouders en kinderen.

Ontstaan stiefgezinnen

Stiefgezinnen ontstaan na echtscheiding of overlijden. We kennen fulltime-, halftime-, parttime en weekendstiefgezinnen, al dan niet in combinatie met co-ouderschap.

Ook wordt wel gesproken van een stiefvadergezin (kinderen

komen uit een eerdere relatie van moeder), stiefmoedergezin (kinderen komen uit een eerdere relatie van vader) en het samengestelde gezin (kinderen van zowel vader als moeder uit een vorige relatie).

De term samengesteld gezin wordt overigens niet alleen daarvoor gebruikt. In veel literatuur en in het spraakgebruik is een samengesteld gezin een gezin met een ouder en zijn of haar kinderen aangevuld met een stiefouder, al dan niet met eigen kinderen. Ik gebruik de termen samengesteld gezin en stiefgezin door elkaar.

In een derde van de stiefgezinnen worden nieuwe kinderen geboren. Voor deze kinderen is het stiefgezin natuurlijk het kerngezin. Het kerngezin wordt ook wel het oorspronkelijke gezin genoemd. Er zijn dus veel varianten in samenstelling van het stiefgezin.

Verreweg de meeste kinderen wonen na de scheiding nog steeds bij hun moeder (circa 75%), 6% bij hun vader en circa 20% in co-oudergezinnen. Deze cijfers komen uit het onderzoek Scholieren en Gezinnen 2010. Van co-ouderschap is in dit onderzoek sprake als een kind gemiddeld drie tot vier dagen per week bij elke ouder is. Sinds 1998 blijft het ouderlijk gezag conform de wet na echtscheiding in beginsel bestaan.

Verschillende stiefgezinnen

1. Na echtscheiding
2. Na overlijden

Na echtscheiding

Het huwelijk of de vorige relatie van een van de nieuwe partners of van beide partners is ontbonden door echtscheiding. Soms ontstaat het stiefgezin vrijwel meteen na de echtscheiding, soms is de ouder een periode alleen geweest voordat hij een nieuwe liefde ontmoet.

Een echtscheiding is voor partners ingrijpend. Zij dachten voor altijd bij elkaar te blijven en hun kind te laten opgroeien in een

veilige, liefdevolle omgeving met beide ouders. Die droom is uiteengespat. Partners moeten leren elkaar als partners los te laten en als ouders verder te gaan. Want ouders zijn zij levenslang. De manier waarop ouders uit elkaar gaan kan erg verschillen en ook hoe hun band zich na de echtscheiding ontwikkelt.

Voor kinderen is een echtscheiding ook enorm ingrijpend. Zij hebben twee biologische ouders en dat blijft zo. Vanwege de bloedband is er een sterke loyaliteit met beide ouders. Kinderen moeten leren accepteren dat zij niet meer met beide ouders in een huis kunnen wonen.

En dan wordt vader of moeder weer verliefd. Hij wil zijn leven weer gaan delen met een nieuwe partner. Maar zo onbezorgd als de eerste keer wordt het niet meer. Er zijn nu kinderen, en misschien heeft de nieuwe partner ook wel kinderen.

Na overlijden

De partner van een van beide of van beide ouders is overleden, plotseling of na een lang ziekbed. Wezenlijk anders is hier dat er geen keuze is geweest. De partners hielden nog van elkaar en waren van plan hun leven verder te delen. Dat heeft de dood ruw verstoord. De liefde van de overgebleven partner is niet opeens verdwenen.

Kinderen raken hun vader of moeder kwijt, en anders dan na echtscheiding is zeker dat zij hun overleden ouder nooit meer zullen zien en dat deze er nooit meer voor hen kan zijn. Dat maakt vaak de band met de nog levende ouder extra sterk. Een nieuwe partner kan daar ook tegenaan lopen. Ook moet een nieuwe partner kunnen omgaan met het feit dat de ouder vaak nog steeds van zijn overleden partner houdt.

Homo- en lesbische stiefgezinnen

Ook homo- en lesbische stiefgezinnen ontstaan na overlijden of echtscheiding.

Kenmerkend voor deze stiefgezinnen is dat beide partners van

hetzelfde geslacht zijn.

Ook hier kan – net als in heterostiefgezinnen- een of beide partners kinderen hebben uit een vorige relatie. De vorige relatie kan ook een homo- of lesbische relatie zijn of een heterorelatie. Naast de gebruikelijk uitdagingen in een stiefgezin, kunnen hier extra elementen een rol spelen.

Voorals als de kinderen eerst zijn opgevoed in een heterogezin, kan het uit de kast komen van vader of moeder en het krijgen van een nieuwe homoseksuele of lesbische stiefouder veel aanpassing vragen.

Ook de omgeving reageert daar niet altijd goed op, er worden bijvoorbeeld vervelende opmerkingen gemaakt op school, in de familie et cetera. Als dan ook nog de heteroseksuele ex-partner moeite heeft met de nieuwe homo- of lesbische relatie van zijn ex-partner is dat niet alleen vervelend voor de ouder, maar zeker ook voor het kind. Een dergelijke reactie van de achtergebleven hetero-ouder kan zelfs de vorming van de band tussen kind en stiefouder lastig maken.

Het nieuwe gezin

De start van een samengesteld gezin is nooit onbekommerd en wie er wel zo instapt, komt van een koude kermis thuis.

Het is heerlijk weer verliefd te zijn en samen een leven op te bouwen, heerlijk om weer de steun van een partner te hebben.

Voor de nieuwe partner kan het heel verrijkend zijn om zijn leven te delen met iemand die kinderen heeft. Maar voor naïviteit is geen plaats. We kennen allemaal de verhalen hoe het hopeloos mis kan lopen. Of het houdt allemaal wel stand, maar er zijn toch vooral verliezers. Er wordt veel geleden, al dan niet hardop gezegd of bewust beleefd.

Kan het niet anders? Vast wel, maar hoe?

Welke spelers staan er allemaal op het bord in zo'n nieuwe relatie? En wat is hun rol? Er zijn partners, ex-partners en natuurlijk de kinderen. Ik noem dat het ecosysteem. Als alles goed gaat, heeft ieder in dat systeem een eigen plek en eigen rol. Hoe ziet dat eruit? Wat zijn de do's en don'ts?

Vanzelfsprekend is het na een ingrijpende gebeurtenis als overlijden of echtscheiding voor kinderen doorgaans beter als nog even wordt gewacht met de vorming van een stiefgezin. Kinderen hebben dan tijd en rust om de voorliggende ingrijpende gebeurtenis te verwerken. En voor wie de stap op zeker moment waagt, is er bepaald geen garantie op een goede afloop. Meer dan de helft van de tweede huwelijken en samenwonenrelaties strandt.

Het vraagt liefde, inzet en begrip van alle deelnemers om er een succes van te maken, en laten we daarbij vooral ook humor niet vergeten. Het gaat niet vanzelf. Mijn focus in dit boek ligt er vooral op wat stiefouders het beste kunnen doen of nalaten, samen met de ouders. Wat is hun rol? Wat is hun toegevoegde waarde voor het geheel? Waarom focus op de stiefouders? Hebben de andere spelers dan niet een verantwoordelijkheid? Zeker, maar als stiefouder kun je veel problemen en onbegrip tegenkomen. Zelf regie houden over de situatie maakt de stiefouder krachtiger en beter in staat om goede keuzes te maken en voor zichzelf te zorgen.

Stief of niet?

Er is veel discussie over het gebruik van het woord "stief" in stiefdochter, stiefmoeder et cetera. De betekenis van het woord is: beroofd, iets missend; zonder bloedband. Het woord stief heeft een negatieve klank, ontstaan door stiefmoeders in sprookjes en mythen. Daar kwam de stiefmoeder in beeld als de eigen, biologische moeder was gestorven. Een heel andere situatie dan tegenwoordig, waarbij de meeste stiefmoeders deze rol krijgen vanwege een echtscheiding.

Maar gaat het in sprookjes wel over echte vrouwen van vlees en bloed?

De grondslag voor de analytische therapie werd gelegd door Carl Gustav Jung (1875-1961).

Jung ging ervan uit dat het onbewuste tot ons spreekt in symbooltaal. Van daaruit ontstonden veel boeiende interpretaties van mythen en sprookjes.

Alle sprookjesfiguren zijn oerbeelden en aspecten van ons eigen zielenleven. De stiefmoeder in sprookjes is deel van de schaduw van ons eigen zielenleven. Schaduw is dat deel van onszelf dat we het liefst niet laten zien, in tegenstelling tot de Persona, het deel dat we aan de wereld tonen.

De stiefmoeder staat voor de afwijzende, jaloerse, uitbuitende en soms zelfs zelfdestructieve aspecten van jezelf. En dat beeld heeft dus niets te maken met echte stiefmoeders en stiefvaders.

Het woord stiefmoeder heeft een negatieve klank, terwijl er veel liefdevolle en goede stiefmoeders zijn. Velen kiezen voor alternatieven als bonusmoeder, meemoeder et cetera. Zolang we echter woorden als stiefmoeder vermijden blijft dit negatieve imago in stand. Binnen ons samengestelde gezin gebruiken we de termen stiefmoeder, stiefzoon en stiefdochter juist als een geuzennaam. En het is ook praktisch: iedereen weet wat ermee wordt bedoeld, uitleg is niet nodig.

In dit boek gebruik ik dus welbewust het woord "stief".

Intussen in het echte leven

De energieke stiefmoeder

Lisa werd verliefd op Anton en vond het geweldig dat hij twee kleine kinderen had. "Als wij dan straks een kind krijgen, heeft dat meteen een zusje en een broertje", zo zei zij vaak tegen hem. Zij kwam zelf uit een gelukkig gezin en was vast van plan om dit de kinderen van Anton ook te bieden. Weliswaar hadden Antons kinderen een eigen moeder, maar die was maar alleen, dus dat was geen probleem.

Anton en zijn ex hadden co-ouderschap, waarbij de ene week de kinderen bij hem woonden en de andere week bij hun moeder. Anton had een drukke baan en moest veel reizen. Lisa werkte in de stad. Dus zij kon prima helpen in de week dat de kinderen er waren. Graag zelfs. Anton en Lisa gingen snel samenwonen, al een paar maanden nadat zij elkaar leerden kennen. Ze waren zeker van elkaar, dus dat was geen probleem. En de kinderen? Die vonden het vast fijn weer in een

echt gezin te wonen, dachten Anton en Lisa. Lisa ging helemaal op in het moederen en vond dat het geweldig ging. Ook Anton was erg blij, de zorgen voor de kinderen werden gedeeld. En de kinderen? Klein als ze waren, voegden zij zich naar de situatie. Ze vonden Lisa wel lief.

Hun moeder kwam bij het halen en brengen niet meer binnen, nu Lisa er woonde. Lisa en hun moeder hadden elkaar niet zo veel te vertellen, maar een slechte relatie hadden ze zeker niet. Maar tot haar verbazing werd de relatie tussen haar en de ex van Anton opeens wat stroever. Zij waren altijd vriendelijk naar elkaar geweest, maar nu merkte Lisa meer afstand en ze hoorde van de kinderen dat hun moeder kritiek had gehad op Lisa. Dat Lisa zich overal mee bemoeide en dat Lisa deed alsof zij de moeder was. Waarschijnlijk kwam dat doordat Lisa met Anton meegegaan was naar de ouderavond. Lisa vond dat heel normaal. De kinderen woonden net zo veel bij Anton en haar als bij hun moeder. En Anton was zo veel weg, dat Lisa veel beter kon vertellen hoe het bij hen thuis met de kinderen ging. Dat snapte die ex toch wel? Lisa merkte dat de kinderen minder spontaan naar haar werden. Ze vroegen vaak wanneer ze weer naar hun moeder gingen. Lisa deed alles met de beste bedoelingen. Maar gaandeweg...

Wat je je kunt afvragen...

Hoe snel gaat iemand eigenlijk samenwonen met zijn nieuwe liefde als er kinderen zijn?

Is het wel verstandig dat de vader zo veel zorgtaken bij de nieuwe stiefmoeder neerlegt?

Wanneer kan dat wel of liever niet?

Is de invulling door de stiefmoeder er een vanuit oprecht verlangen of doet zij zichzelf geweld aan? Wat doet de moeder om het allemaal soepel te laten verlopen?

Waarom komt zij niet meer binnen bij het halen en brengen?

Helpt de moeder haar kinderen eigenlijk met klagen over de nieuwe liefde van hun vader?

Wat zou iedereen anders kunnen doen?

Intussen in het echte leven

De verliefde vader

Dat had Fred zich wel anders voorgesteld, toen hij jaren na de echtscheiding weer een geliefde had. Els was slim, lief en had een zoon van 12 jaar die bij haar woonde. Zijn vader was overleden. Omdat Fred en Els niet dicht bij elkaar woonden en hij landelijk werkte, leek het logisch om bij haar te gaan wonen. Hoe had hij kunnen weten dat dit hem op strijd met zijn ex zou komen te staan? Hij had hun dochter van 11 jaar elke twee weken een weekend en dat zou zo blijven, alleen moest hij nu wat verder rijden om haar te halen en te brengen. Zijn ex had veel kritiek op Els, op het feit dat hun dochter nu opeens geconfronteerd werd met een ander kind en een nieuwe vrouw. Volgens haar dacht Fred alleen maar aan zichzelf. Het klopt dat het niet echt lekker liep tussen hun dochter en de zoon van Els. Beiden hadden thuis het rijk alleen en moesten dan in de gezamenlijke weekends de aandacht delen, en daar hadden zij beiden moeite mee. Maar zowel Els als hij was daarin onverbiddelijk, ze waren dan een gezin en deden alles samen. Meteen deze heldere lijn doorvoeren, dat was de enige manier om door deze fase heen te rollen. Zijn dochter klaagde dat zij hem nooit meer voor zichzelf had en Els op haar beurt klaagde juist dat hij in die weekends alleen aandacht voor zijn dochter had. Zijn dochter had veel kritiek op Els, maar alles moest wennen. Vorig weekend was wel erg vervelend geweest. Zijn dochter had een glazen beeld van Els van de vensterbank gestoten. Kapot natuurlijk. Els was van slag geweest, omdat het een cadeau van haar overleden man was. Zijn dochter had een beetje dom gegrinnikt. Volgens Els had zij het met opzet gedaan. Dat leek hem nu weer wat overdreven. En tot overmaat van ramp was Els' zoon zich ermee gaan bemoeien en hij had Freds dochter aan de haren getrokken. Kortom: erg onverkwikkelijk allemaal. Hij had besloten zijn dochter maar wat eerder terug te brengen naar haar moeder. Die was vervolgens boos geworden, omdat zij nu een afspraak moest

afzeggen. Wat een gedoe. Hoe eerder Els en hij met hun kinderen zich een nieuw gezin voelden, hoe beter.

Wat je je kunt afvragen...

Hoe snel vertrekt de ouder uit de voor hem - en zijn kind - vertrouwde omgeving?

Hoe is het voor een kind om opeens altijd een ander kind naast zich te hebben als het bij haar vader is?

Waarom zouden ouders snel een nieuw gezin willen vormen? En wat voor gezin is dat dan?

Staan Fred en Els er wel bij stil dat het voor Els' zoon wennen is aan een nieuwe man in zijn leven, terwijl zijn vader is overleden?

Waarom gunt Els de dochter van Fred de aandacht van haar vader niet?

Hoe slim is het van de ex van Fred om zich zo te bemoeien met de nieuwe situatie?

Intussen in het echte leven

De moeder die niet vergeet

Dat het onontkoombaar was geweest dat zij gingen scheiden, nadat Gerard vreemdgegaan was, wist Linda wel. Het was niet de vraag of zij dat kon vergeven en of zij een nieuwe start kon maken; hij wilde niet met haar verder en ging samenwonen met die andere vrouw. Wat had zij daar een verdriet van gehad, en nog. En wat was zij boos geweest. Maar één ding was duidelijk: hun dochters hadden recht op beide ouders. Gerard was een geweldige vader, dat was het punt niet. Maar waar Linda moeite mee had gehad, was dat Gerards vriendin een rol in het leven van hun dochters zou spelen. Ze raakte haar man al kwijt, en moest zij nu haar dochters met dat mens delen? Dat was wel veel gevraagd.

Nu er twee jaren waren verstreken, kon Linda normaal overleggen met Gerard over hun kinderen. Die hoefden er niet de dupe van te worden. Maar verder wilde zij ook niets meer met hem. Als zij eerlijk was, merkte zij aan alles dat Gerards

vriendin goed was voor hun dochters. Als moeder had je dat snel door. Dus accepteerde zij haar noodgedwongen. Maar het werd echt niet één leuke happy family. En als haar dochters daar last van hadden? Jammer. Linda kon niet meer geven dan zij had. Dus nee, de verjaardagen werden niet gezamenlijk gevierd. En Linda wilde ook geen juichende verhalen horen over hoe gezellig het weekend was en hoe leuk de vakantie. En dat haar dochters hun nieuwe gordijnen bij haar thuis niet aan hun vader mochten laten zien? Het zij zo, het leven is niet altijd gemakkelijk. En grappig genoeg hadden de kinderen snel door dat zij niets meer moesten vertellen. Dat gaf veel rust. Zij had met haar meiden hun gezinnetje. En wat in het andere huis gebeurde, kon zij zo gelukkig negeren.

Wat je je kunt afvragen...

Wie begrijpt niet hoe pijnlijk het is voor Linda om zo haar huwelijk te zien klappen?

Hoe kan Linda toch beter denken aan de belangen van haar kinderen?

Kunnen de kinderen ook begrip opbrengen voor hun moeder of gaat hun belang altijd voor?

Kan Gerard hierin nog iets betekenen?

Wat zou de rol van zijn nieuwe vriendin kunnen zijn?

Intussen in het echte leven

Het dwarse kind

Twaalf jaar was hij nu. Een jaar geleden was Tims vader thuis weggegaan. Hij wist wel dat zijn ouders vaak ruzie hadden, maar dat zij zouden gaan scheiden? Dat overkwam andere kinderen. Hij dacht dat het altijd zo zou blijven, samen met zijn vader en moeder in een huis. Niet dus. Van een geheel werden zijn ouders opeens twee individuen.

Hij kwam nog best vaak bij zijn vader, een weekend in de twee weken en elke woensdag. Dat was fijn. Hij hield van zijn vader. Zijn vader en moeder hadden ook minder ruzie nu zij niet meer in een huis woonden. Niet dat ze echt hartelijk deden, maar ze

praatten wel met elkaar en kwamen ook altijd even binnen als ze hem naar het andere huis brachten. Zijn moeder was in hun huis blijven wonen en dat vond Tim lekker vertrouwd. Hij moest er niet aan denken dat er nog meer zou veranderen. Maar nu was zijn moeder verliefd geworden en ze had een vriend. Zij had het hem verteld en na een paar weken was de vriend langsgesproken om hem te ontmoeten. Wel een aardige vent. Maar dat werd dus nooit zijn vader. Dat had hij ook tegen zijn moeder gezegd, en ook dat hij niet wilde dat die vriend bij hen kwam wonen. Als dat zou gebeuren, dan ging hij bij zijn vader wonen. Zijn moeder was daar erg verdrietig over geweest, maar Tim vond het beter dat zijn moeder meteen wist hoe hij erover dacht. Als zij verliefd werd op een andere man moest zij dat zelf weten, maar hij wilde niet dat er voor hem iets zou veranderen. Nu zijn ouders gescheiden waren en de ruzies voorbij vond hij het weer gezellig thuis. En dat moest toch zo blijven?

Wat je je kunt afvragen...

Is het logisch dat Tim meteen voorwaarden stelt? Wat mag van hem worden gevraagd?

Moet zijn moeder de relatie met haar nieuwe vriend beëindigen als het niet gaat werken?

Welke rol kan Tims vader spelen?

Wat zou de opstelling van de nieuwe vriend moeten zijn?

We hebben allemaal genoeg gehoord, gelezen en meegemaakt om te weten dat niet alle verhaaltjes goed gaan aflopen. Het gaat allemaal niet vanzelf.

Sommige vragen zijn gemakkelijk te beantwoorden. Natuurlijk moet je niet snel gaan samenwonen als er kinderen zijn en moeten stiefouders zich niet meteen met de opvoeding bemoeien. Maar moet een ouder zijn nieuwe relatie beëindigen als zijn kind er moeite mee heeft? Dat ligt al weer een stuk lastiger. Wat zijn nu de antwoorden op die lastige vragen? Hoe weet iemand wanneer hij wat moet doen?

De zes valkuilen

Op de goede en informatieve site Nieuw Gezin Nederland van Stichting voor Stiefgezinnen (www.nieuwgezin.info) worden de zes valkuilen van het stiefgezin genoemd zoals beschreven in de literatuur, onder andere in: Ietje Heybroek en Boukje Overgaauw e.a., Samen gesteld, Amsterdam: Uitgeverij SWP, 3e druk 2008.

1. Verliezen

Verlies van de ouder na overlijden, maar ook het verlies van het vorige gezin. Verlies ook van zaken die zo gewoon leken. Vader en moeder die er beiden waren en van elkaar hielden. Kinderen kunnen ook angstig worden door verlies van een ouder. Verwarrend kan het zijn, als een kind ervaart dat zijn ouder nu een liefdesband opbouwt met iemand anders. Soms zelfs verlies van vrienden en familie, omdat de sociale omgeving niet altijd helemaal in stand blijft. Bij verliezen hoort ook rouw. Bij kinderen komt rouw weer op gang als er een nieuwe partner komt. Vaak sparen de kinderen hun biologische ouders en alle onmacht en emotie kan zich dan richten op de stiefouder.

2. Verschil in bloedband en stiefband

Kinderen hebben een bloedband met beide ouders en diepgevoelde loyaliteit. Er is de onvoorwaardelijke liefde van kind naar ouders en ouders naar kind. Kenmerk van de stiefband is nu juist dat die bloedband ontbreekt en dat er een voorwaardelijke relatie is. En dat maakt een groot verschil. Dat moeten ouders en stiefouders zich realiseren.

3. Verstoorde verwachtingen

Een relatie met iemand met kinderen is niet te vergelijken met een relatie die je met zijn tweeën start. De kinderen vragen tijd en de partner heeft ook veel aandacht voor de kinderen, en niet alleen voor zijn nieuwe partner. Partners komen op de koffie als zij in hun hoofd alleen ervaringen met een kerngezin als uitgangspunt nemen. Het gaat heel anders en dat kan gevoelens van onmacht opleveren. En

het kan zo zijn dat gevoelens van frustratie en verdriet op iemand buiten zichzelf wordt afgereageerd: de andere ouder, de stiefouder, wordt de kwade genius. En opeens kunnen pijnlijke herinneringen uit het vorige gezin of een vorige relatie weer de kop opsteken.

4. Verdeelde loyaliteiten

De ouder heeft loyaliteit naar zijn kinderen en zijn nieuwe partner. Als daar tegenstrijdige wensen ontstaan, kan hij bekneld raken. Kinderen hebben loyaliteit naar beide biologische ouders. Ouders moeten dat ook respecteren. Kinderen kunnen hierin bekneld raken en kiezen soms voor degene die het in hun ogen het moeilijkst heeft, of voor degene van wie zij gezien de verzorgingstaken het meest afhankelijk zijn.

5. Verschillende opvoedingsstijlen

Binnen het stiefgezin moet er een opvoedingsstijl komen die past bij de ouder en de stiefouder. Die kan verschillen van de opvoedingsstijl in het vorige gezin. Dat is dan voor kinderen wennen. Ouder en stiefouder hebben ook beiden een opvoedingsstijl voor ogen. Hoe meer die overeenkomt, hoe gemakkelijker het is daar een gezamenlijke van te maken.

6. Verminderde controle

Het was zo overzichtelijk: vader, moeder en kinderen in een gezin en daar had niemand iets mee te maken. Na echtscheiding komen kinderen soms in twee stiefgezinnen. En afhankelijk van stiefbroertjes en -zusjes of nieuwe broertjes en zusjes hebben zij ook niet in elk gezin een vaste plek; soms de oudste, dan de middelste... Een stiefgezin is geen gesloten gezin. Er is invloed van de ex-partner, zowel na echtscheiding als na overlijden. En er is soms ook invloed van de familie van de overleden partner, die nog nauwlettend in de gaten houdt hoe het gaat met de kinderen. Een stiefgezin wordt nooit een

oorspronkelijk gezin en is altijd een gezin met open grenzen. Je dat realiseren is van onschatbare waarde.

Balans

Hoe gaan we dan wel om met het stiefgezin? Hoe kunnen valkuilen worden voorkomen? Balanceren is een van de woorden die telkens weer in mijn interviews werd genoemd. Het is een prachtig woord en een lastig te leren vaardigheid. Balans is zoeken en proberen. Het vraagt aandacht en inzet en weten wanneer er balans is. Balans in de relatie tussen twee geliefden, balans tussen de ouders en ex-geliefden, balans tussen de ouder en het kind, balans tussen de stiefouder en het kind en ook balans tussen de stiefouder en de ex van zijn geliefde. Een stiefgezin vormt een systeem en het systeem heeft baat bij balans. En balans is er altijd kortdurend, dan verandert er weer iets en moet je opnieuw balanceren. Een stiefgezin kan een zelfstandige eenheid zijn als er geen ex-partners (meer) zijn. Vaak is er via de kinderen echter een rechtstreekse band met een ander stiefgezin. Beide stiefgezinnen vormen ook samen weer een – weliswaar – lossier systeem. Ook in dat systeem moet er evenwicht en balans zijn.

Balans brengen en balans houden is hard werken. Het is daarmee een bekwaamheid waar stiefouders maar beter aan kunnen werken, een bekwaamheid en een kunde. Maar wat levert het ook veel op! Stiefkinderen die vrij en ontspannen kunnen omgaan met stiefouders en in het ene gezin vrijelijk kunnen spreken over hun andere thuis. Stiefouders die respect krijgen voor hun positie, rol en aandeel en kunnen ervaren dat als zij ervoor kiezen, het stiefouderschap hun ook het nodige kan brengen. De eigen ouders die hun verleden als partners achter zich kunnen laten en samen hun kinderen kunnen opvoeden en begeleiden naar volwassenheid. En de ex kan ervaren dat een stiefouder geen struikelblok hoeft te zijn, maar een hulp bij de ontwikkeling van kinderen.

In stiefmanagement gaat het erom balans te brengen in het systeem. In het systeem zijn de belangen van alle leden waardevol en er is plek voor alle leden. Stiefmanagement is volwassen, helder, optimistisch en liefdevol.

Tot zover het eerste hoofdstuk van mijn boek Stiefmanagement. Nieuwsgierig geworden naar de rest?

Klik [hier](#) en bestel Stiefmanagement digitaal of klik [hier](#) en bestel de papieren versie.